

**Oikeus työhön,
ulos köyhyydestä**

-

**vihreät askeleet työn ja
sosiaaliturvan parempaan
yhteensovittamiseen**

- 16.12.2013

Tavoitteena toimivampi sosiaaliturva

- **Lisätään** työn tarjontaa.
- **Helpotetaan** tukien yhdistämistä työtuloihin.
- **Poistetaan** pahimpia tuloloukkuja.
- **Vähennetään** köyhyyttä.

Hallitus on päättänyt tärkeistä uudistuksista

- 1. Työttömyyskorvausten** suojaosa 300 euroa
 - lakiesitys annettu
- 2. Työttömyysturvan** ennakkomaksu
 - uusi ohjeistus voimaan v. 2014 alusta
- 3. Asumistuen** suojaosa
 - lakiesitys tulossa keväällä

Vihreät esittävät lisäaskeleita

- Poistetaan **asumistuen** suojaosan 6 kuukauden aikaraja.
- Lisätään **asumistuen** kuntakohtaista vaihtelua.
- Parannetaan yrittäjien **asumistukea**.

- Muutetaan **toimeentulotuen** etuoikeutettu tulo henkilökohtaiseksi.
- Vakiinnutetaan **toimeentulotuen** etuoikeutettu tulo 150 euroksi.

- Helpotetaan **työkyvyttömyyseläkkeellä** olevien henkilöiden työssäkäyntiä.

Poistetaan asumistuen 400e/kk suojaosan 6 kuukauden aikaraja

- Aikaraja on monella tapaa ongelmallinen:
 - Pienipalkkaisen työn ja korkeiden asumiskustannusten muodostama ongelma on pysyvä eikä rajoitu vain aikaan työttömyysjakson jälkeen.
 - Aikarajan määrittely on vaikeaa.
- Rakennepaketissa uudistukseen on varattu rahaa 30 me, mikä ei riitä aikarajan poistoon.
 - Kompromissina voisi toimia 300 e ilman aikarajaa

Lisätään asumistuen kuntakohtaista vaihtelua

- Asumistuki on jäänyt niin pieneksi, että sitä joudutaan täydentämään toimeentulotuella varsinkin kasvukeskuksissa. Puolet toimeentuluesta menee asumismenojen kattamiseen.
- Juuri lausunnoille lähtenyt asumistukilakiesitys on hyvä uudistus:
 - Siirrytään lineaariseen tulosovitukseen ja kokonaisvuokramalliin.
 - Omavastuita alennetaan 8 prosenttia ja hyväksytyjä enimmäisasumismenoja korotetaan 50 eurolla kuukaudessa.
- Uudistuksessa tulee nostaa suurten kaupunkien enimmäisvuokria.
- Asumistuen korotus nostaisi Kelan asumistukimenoja huomattavasti, mutta laskisi kuntien toimeentulotukimenoja.
- Suuri osa ihmisiä pääsisi eroon toimeentulotukiloukusta.

Parannetaan yrittäjien asumistukea

- Yrittäjän asumistuki määräytyy nykyään laskennallisen YEL- tai MYEL-työtulon perusteella.
- Koska kyse on viimesijaisesta tuesta, tulee asumistuen arvioinnissa huomioida yrittäjän todelliset tulot, ei laskennallista YEL-työtuloa.
- Asumistuen myöntämisen perusteeksi on otettava yrittäjän todelliset kuukausitulot.
 - On luotava malli epätasaisten vuositulojen huomioimiseksi.
- Uudistus helpottaisi pienyrittäjien asemaa.
- Pienyrittäjien sosiaalitukea tulee kehittää. Uudet työpaikat syntyvät pienyrityksiin.

Muutetaan toimeentulotuen etuoikeutettu tulo henkilökohtaiseksi

- Toimeentulotuessa etuoikeutettu tulo (20% tuloista tai enintään 150 euroa) on nykyään perhekohtainen.
- Uudistus mahdollistaisi sen, että jokainen perheenjäsen voisi tehdä satunnaisia töitä ilman, että toimeentulotuki laskee heti.
- Samankaltainen uudistus tehtiin työmarkkinatukeen jo aiemmin.
- Uudistus nostaa hieman toimeentulotukimenoja.

Vakiinnutetaan toimeentulotuen etuoikeutettu tulo 150 euroksi

- Toimeentulotuksessa etuoikeutettu tulo on nykyään 20% tuloista tai korkeintaan 150 euroa.
- Useat kunnat tulkitsevat lakia niin, että ne soveltavat aina 20% sääntöä, vaikka 150 euroa ei täytyisikään.
- Suojaosan vakiinnuttaminen aina 150 euroon kuukaudessa tekisi laista ennustettavamman ja nykyistä paremman, kun lakia ei voitaisi soveltaa asiakkaan kannalta epäedullisemmän vaihtoehdon mukaan.
- Uudistuksen kustannusvaikutus ei ole suuri.

Helpotetaan työkyvyttömyyseläkkeellä olevien henkilöiden työssäkäyntiä

- Nykyään vähimmäistyökyvyttömyyseläke leikkautuu kokonaan pois 733,80 euron ansaintarajalla.
- Työkyvyttömyyseläkkeen saajista 18 prosenttia arvioi ansaintarajojen vähentäneen työntekoa.
- Asiaa voidaan korjata seuraavin tavoin:
 - nostetaan ansaintarajaa
 - tehdään ansaintarajasta vuosikohtainen, ei kuukausikohtainen
 - korvataan työhistoriaa vailla oleville kansaneläkkeenä maksettava työkyvyttömyyseläke samansuuruisella vammaistuella, johon ei liittyisi rajoituksia omien tulojen hankkimiselle.
 - uudistetaan eläkejärjestelmä siten, että eläke pienenee lineaarisesti siten, että tulorajan ylittävästä palkasta leikataan 40%.
- Eläkemenot lisääntyvät, mutta verotulot kasvavat.

Lopuksi

- Kaikkien näiden uudistusten tavoitteena on:
 - helpottaa työn ja sosiaaliturvan yhdistämistä
 - parantaa heikoimmassa asemassa olevien ihmisten asemaa
 - lisätä työtä ja verotuloja
- Uudistukset voidaan toteuttaa tällä hallituskaudella:
 - kevään 2014 kehysriiheen tavoitteeksi työn ja sosiaaliturvan yhdistämisen jatkaminen
 - asumistukea uudistavat lakiesitykset päätettäväksi 2014